

ỦY BAN NHÂN DÂN CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
XÃ THANH AN Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

Số: /DBSVGH-UBND

Thanh An, ngày tháng 11 năm 2024

DỰ BÁO

**Tình hình sinh vật gây hại cây trồng và những giải pháp phòng trừ
một số sinh vật gây hại chủ yếu trong vụ Đông Xuân 2024 - 2025**

Thực hiện công văn số 760/DBSVGH-TTBVTV, ngày 11/11/2024 của Chi cục trồng trọt và Bảo vệ thực vật tỉnh Quảng Ngãi. UBND xã Thanh An dự báo Tình hình sinh vật gây hại cây trồng và những giải pháp phòng trừ một số sinh vật gây hại chủ yếu trong vụ Đông Xuân 2024 - 2025 như sau:

I. Dự báo tình hình sinh vật gây hại cây trồng vụ Đông Xuân 2024 – 2025

1. Cây lúa

1.1. Chuột

Là đối tượng thường xuyên gây thiệt hại rất lớn về năng suất, chất lượng lúa suốt cả vụ nhưng việc tổ chức phòng trừ còn gặp nhiều khó khăn. Trong vụ có 02 cao điểm chuột gây hại chính như sau:

- Cao điểm 1: Gây hại ngay sau khi gieo sạ - giai đoạn lúa đẻ nhánh (từ đầu vụ đến khoảng giữa tháng 01/2025).

- Cao điểm 2: Gây hại nặng trên diện rộng ở giai đoạn cây lúa làm đòng vào sữa, chắc xanh (khoảng từ giữa tháng 02 đến giữa tháng 3/2025).

1.2. Sâu năn

Là đối tượng thường gây hại nặng cục bộ trên lúa giai đoạn đẻ nhánh - đứng cái, những ruộng lúa sạ sớm hoặc sạ muộn hơn so với lịch thời vụ. Trong vụ thường có 02 đợt sâu năn gây hại chính như sau:

- Đợt 1: Muỗi năn ra rộ khoảng đầu đến giữa tháng 01/2025, sâu non sẽ gây hại cục bộ trên trà lúa sớm đang giai đoạn đẻ nhánh – đứng cái.

- Đợt 2: Muỗi năn ra rộ khoảng từ đầu đến giữa tháng 02/2025, sâu non sẽ gây hại nặng cục bộ trên lúa chân trũng sạ muộn đang giai đoạn đẻ nhánh - đứng cái.

1.3. Sâu cuốn lá nhỏ

Là đối tượng thường xuyên gây hại trên trà lúa giai đoạn đẻ nhánh- làm đòng. Trong vụ thường có 3 đợt sâu cuốn lá nhỏ gây hại chính như sau:

- Đợt 1: Bướm ra rộ khoảng từ ngày 20/12/2024-05/01/2025, sâu non sẽ gây hại cục bộ trà lúa sớm đang đẻ nhánh.

- Đợt 2: Bướm ra rộ khoảng từ đầu đến giữa tháng 02/2025, sâu non sẽ gây hại phổ biến trên trà lúa đứng cái-đòng.

- Đợt 3: Bướm ra rộ khoảng từ đầu đến giữa tháng 03/2025, sâu non sẽ gây hại nặng cục bộ trên trà lúa chân trũng sạ muộn đang giai đoạn làm đòng - trổ bông.

1.4. Rầy nâu - rầy lưng trắng

Là đối tượng thường xuyên gây hại nặng trên cây lúa giai đoạn làm đòng chắc xanh, đặc biệt là những ruộng sạ mật độ dày, bón thừa phân đạm, sử dụng thuốc trừ sâu sớm. Trong vụ, rầy thường gây hại nặng ở 02 cao điểm chính:

- Cao điểm 1: Rầy gây hại cục bộ trên các trà lúa giai đoạn làm đòng-trổ bông khoảng từ giữa đến cuối tháng 02/2025.

- Cao điểm 2: Rầy gây hại nặng trên trà lúa giai đoạn trổ bông -chắc xanh khoảng từ giữa đến cuối tháng 3/2025.

1.5. Ốc bươu vàng

Là đối tượng gây hại nặng trên cây lúa giai đoạn từ khi gieo sạ đến đẻ nhánh, ốc bươu vàng thường gây thiệt hại nặng trên những ruộng trũng và ngập nước nếu không tổ chức phòng trừ kịp thời, hiệu quả.

1.6. Sâu đục thân bướm 2 chấm

Trong vụ khả năng có một lứa sâu chính xuất hiện gây hại, bướm ra rộ khoảng từ đầu đến giữa tháng 3/2025, sâu non sẽ gây bông bạc trên trà lúa muộn trổ vào giai đoạn này.

1.7. Nhện gié

Nhện thường gây hại nặng trên cây lúa giai đoạn làm đòng-chắc xanh. Những ruộng sạ dày, bón thừa phân đạm thì càng bị gây hại nặng.

1.8. Bệnh đạo ôn

Là bệnh nguy hiểm thường xuyên gây hại nặng trên cây lúa giai đoạn đẻ nhánh - chắc xanh, đặc biệt là những ruộng sạ mật độ dày, bón thừa phân đạm. Trong vụ bệnh có 2 cao điểm gây hại chính:

- Cao điểm 1: Bệnh xuất hiện gây hại từ cuối tháng 01 đến giữa tháng 02/2025, khả năng gây cháy lá cục bộ trên các trà lúa giai đoạn đẻ nhánh - làm đòng.

- Cao điểm 2: Bệnh gây hại từ đầu đến cuối tháng 3/2025, khả năng hại nặng trên lá đòng và cổ bông của các trà lúa đang giai đoạn trổ bông – vào sữa, chắc xanh.

1.9. Bệnh thối, đen lép hạt

Là bệnh gây hại phổ biến trên cây lúa giai đoạn trổ-chắc xanh, những ruộng bón thừa phân đạm, bón thúc lần cuối muộn, ruộng phèn thường bị hại nặng.

1.10. Bệnh khô vằn

Là bệnh gây hại phổ biến trên cây lúa giai đoạn đồng-chắc xanh, những ruộng sạ mật độ dày, bón thừa phân đạm, bón thúc lần cuối muộn thường bị bệnh hại nặng.

1.11. Bệnh chết héo

Là bệnh thường gây hại trên cây lúa giai đoạn từ làm đồng-chắc xanh, những ruộng sử dụng giống lúa có thân mềm, đất nhiễm phèn, sạ mật độ dày, bón thừa phân đạm thường bị hại nặng.

1.12. Bệnh đốm nâu, nghệt rễ

Là bệnh gây hại phổ biến trên những ruộng nhiễm phèn, ruộng nghèo dinh dưỡng, làm đất không kỹ, bón phân không đầy đủ, sạ mật độ dày, ruộng không bón lót phân hữu cơ, phân lân thường bị hại nặng. Bệnh thường xuyên xảy ra tại các huyện miền núi.

1.13. Lúa cỏ, cỏ dại

Lúa cỏ, cỏ dại sẽ phát sinh phát triển, lây lan trên diện rộng và trở thành đối tượng cạnh tranh dinh dưỡng, ánh sáng với lúa trồng dẫn đến làm giảm năng suất, chất lượng nếu nông dân không thực hiện các biện pháp kỹ thuật phòng, chống hiệu quả. Những ruộng đã bị lúa cỏ và cỏ dại gây hại những vụ trước sẽ bị nặng hơn. Ngoài ra trong vụ còn có các loại sinh vật gây hại như: Ruồi đục nõn, bọ xít đen, tuyến trùng rễ, sâu phao, sâu keo, bọ xít dài, sâu cắn gié ... gây hại cục bộ.

2. Cây rau, màu

2.1. Sâu keo mùa thu

Gây hại phổ biến trên cây ngô từ giai đoạn cây con- xoáy nõn, sâu thường có nhiều lứa nối tiếp nhau và rất nhanh kháng thuốc.

2.2. Sâu xanh da láng, sâu khoang, sâu xám

Gây hại trên các loại cây rau, màu giai đoạn cây con-phát triển thân lá, đặc biệt là sâu xanh da láng có khả năng gây hại nặng trên cây hành tại các địa phương.

2.3. Sâu tơ, bọ nhảy, bọ phấn, nhện nhỏ, rệp muội, ruồi đục quả

Gây hại phổ biến trên các loại cây như cải, ớt, cà, dưa, bầu, bí ...càng về cuối vụ các đối tượng này gây hại càng nặng.

2.4. Sâu đục quả đậu

Gây hại nặng ở giai đoạn cây ra hoa-đậu quả, càng về cuối vụ sâu tích lũy nhiều và gây hại càng lớn, những ruộng trồng mật độ dày, bón thừa phân đạm thường bị gây thiệt hại nặng.

2.5. Các loại bệnh lở cổ rễ, sương mai, thán thư, héo xanh

Gây hại cục bộ trên các loại cây rau màu từ lúc cây con cho đến khi thu hoạch, bệnh thường gây hại nặng trên những ruộng chỉ trồng một loại cây trồng liên tục

hiều vụ. Những ruộng làm đất không kỹ, thiếu phân hữu cơ và bón thừa phân đạm thường bị hại nặng.

Ngoài ra còn có các loại sinh vật gây hại đặc thù khác, cần thường xuyên theo dõi để phát hiện và phòng trừ kịp thời để bảo vệ năng suất, chất lượng cây trồng.

3. Cây lâm nghiệp, công nghiệp

3.1. Bệnh khảm lá sắn

Đây là bệnh do virus gây ra và chưa có thuốc để trừ bệnh. Bệnh sẽ tiếp tục gây hại phổ biến ở các vùng trồng sắn trong tỉnh do nông dân sử dụng nguồn giống sắn đã bị nhiễm bệnh để trồng lại và bệnh lây lan qua côn trùng môi giới là bọ phấn trắng. Những ruộng không được chăm sóc bón phân, tưới nước đầy đủ, không phòng trừ môi giới truyền bệnh là bọ phấn trắng sẽ bị thiệt hại nặng về năng suất và giảm hàm lượng tinh bột.

3.2. Bệnh chết cây keo

Do hai loại nấm là *Ceratocystis* sp, *Fusarium* sp gây ra. Bệnh sẽ tiếp tục gây hại nếu không áp dụng tổng hợp các biện pháp: vệ sinh vườn keo, tỉa cành, chặt cây bị bệnh đem đi tiêu hủy, sử dụng vôi nông nghiệp xử lý đất tại vị trí cây bị bệnh để tiêu diệt mầm bệnh, luân canh cây trồng phù hợp.

II. Những giải pháp phòng trừ một số sinh vật gây hại cây trồng

1. Đối với chuột

- Tập trung phát động phong trào toàn dân ra quân diệt chuột đồng loạt ngay từ trước khi bước vào vụ sản xuất là rất quan trọng, thuận lợi và hiệu quả vì lúc này trên đồng chưa có cây trồng, chuột sống co cụm nên việc đào hang, vây bắt chuột dễ dàng và giảm được nguồn chuột gây hại ban đầu góp phần rất quan trọng trong công tác bảo vệ cây trồng.

- Việc diệt chuột phải được tiến hành thường xuyên và áp dụng tổng hợp nhiều biện pháp như:

a) Biện pháp canh tác, thủ công

- Sau khi thu hoạch, nguồn thức ăn của chuột trở nên khan hiếm, ban đêm chuột ra đồng tìm lúa chết, lúa lưu để ăn, vì vậy, vào khoảng 20-22 giờ đêm dùng đèn pin có cường độ ánh sáng mạnh pha trên đồng ruộng làm cho chuột bị mất phương hướng rồi dùng vợt lưới bắt tiêu diệt.

- Ở những nơi gò cao có thể làm bẫy chà để nhử chuột đến sinh sống bằng cách sử dụng rom rạ phủ kín chà và rải một ít thức ăn cho chuột. Sau đặt bẫy khoảng 15-20 ngày, dùng lưới bao quanh bên ngoài rồi dỡ chà để bắt chuột.

- Tìm kiếm các hang, ổ của chuột để đào bắt hoặc đổ nước, hun khói để chuột bị ngạt chui ra khỏi hang thì bắt tiêu diệt.

- Thường xuyên vệ sinh đồng ruộng phát quang bờ bụi, làm sạch cỏ ven bờ, thu dọn rơm rạ sau thu hoạch để hạn chế nơi cư trú của chuột.

- Sử dụng các loại bẫy cơ học như bẫy kẹp, bẫy lồng, bẫy dây, bẫy bán nguyệt, bẫy ống tre, bẫy lật ... để diệt chuột.

- Cần gieo trồng và thu hoạch đồng loạt để cắt nguồn thức ăn nhằm hạn chế sự phát triển của chuột.

- Ở những cánh đồng thường xuyên bị chuột gây thiệt hại nặng nên vận động nông dân đồng thuận tham gia sử dụng bẫy cây trồng: Trên mỗi cánh đồng, chọn vài mảnh ruộng có diện tích khoảng 500-1000 m², trên đó sử dụng giống lúa thơm và gieo sớm hơn lúa đại trà từ 10-15 ngày để hấp dẫn chuột đến gây hại, ruộng phải được rào nylon xung quanh cao từ 0,8-1m để ngăn chuột vào hại lúa, bên ngoài vết rãnh sâu tạo thành mương nước bao quanh ruộng để ngăn chuột bò vào cắn phá, cứ cách từ 7-10 m thì khoét bao nylon và đặt 1 bẫy hom bên trong, phía bên ngoài thì lấp đất đắp thành mô cao tạo điều kiện thuận lợi cho chuột đi vào bẫy. Sau khi đặt bẫy phải thăm đồng thường xuyên để bắt chuột chui vào bẫy lồng và tu sửa khi cần thiết.

b) Biện pháp sinh học

Khuyến khích nuôi mèo và bảo vệ các loài thiên địch của chuột như rắn, rắn, chim cú... để khống chế sự phát triển của chuột.

c) Biện pháp sử dụng thuốc bảo vệ thực vật

Khi cần sử dụng thuốc bảo vệ thực vật để diệt chuột thì nên ưu tiên chọn các loại thuốc trừ chuột có hoạt chất như Bromadiolone, Coumatetralyl, Flocoumafen... (có tên thương phẩm như Kingcat 0.05RB, Cat 0.25WP, Racumin 0.75TP, Ratmiu 0.75TP, Storm 0.005% block bait, Broma 0.005AB...).

2. Đối với lúa cỏ, cỏ dại

a) Diệt lúa cỏ, cỏ dại và lúa chết trước khi gieo sạ

Hướng dẫn nông dân cày vùi toàn bộ lúa cỏ, cỏ dại, lúa chết, đồng thời bón khoảng 15-20 kg vôi bột/500 m², cày dầm ngâm ruộng từ 15-20 ngày trước khi sạ để diệt các loại sinh vật gây hại, khử phèn trong đất và tránh được hiện tượng ngộ độc hữu cơ, bệnh đốm nâu, nghẹt rễ, đất tơi xốp tạo điều kiện cho vi sinh vật có lợi trong đất phát triển, rễ lúa ăn sâu hạn chế đổ ngã. Những ruộng đã xuất hiện lúa cỏ cần hướng dẫn nông dân áp dụng các biện pháp kỹ thuật quản lý lúa cỏ (lúa ma) theo Công văn số 2213/BVTV-TV ngày 08/8/2022 của Cục Bảo vệ thực vật.

b) Diệt cỏ sau khi gieo sạ

b.1) Sử dụng thuốc trừ cỏ tiền nảy mầm

Tùy thuộc vào điều kiện cụ thể tại địa phương mà lựa chọn một trong những loại thuốc trừ cỏ tiền nảy mầm có hoạt chất: Pretilachlor, Butachlor...(có tên thương

phẩm như: Prefit 300EC, Sofit 300EC, Venus 300EC, Tomtit 360EC, Dibuta 60EC, Chani 300EC, Fenpre 300EC, Echo 60EC...) để trừ cỏ.

*** Yêu cầu kỹ thuật:6**

- Khi phun thuốc mặt ruộng phải đủ ẩm, bằng phẳng, không đọng nước, cây cỏ chưa mọc (khoảng từ 1-3 ngày sau khi sạ).

- Sau khi phun thuốc khoảng từ 2-3 ngày cho nước vào ruộng và giữ mực nước trong ruộng cao từ 2-3 cm (không giữ mực nước trong ruộng quá cao hoặc để ruộng khô).

b.2) Sử dụng thuốc trừ cỏ hậu nảy mầm

Tùy thuộc vào điều kiện cụ thể tại địa phương mà lựa chọn một trong những loại thuốc trừ cỏ hậu nảy mầm có hoạt chất: Pyrazosulfuron ethyl, Bisbyribac-sodium, Quinclorac, Metazosulfuron...(có tên thương phẩm Sontra 10WP, Sirius 10WP, Star 10WP, Fasi 50WP, Pitagor 550WP, Nominee 10SC, Nixon 20WP, Sifa 50WP, Ginga 33WG...) để trừ cỏ.

*** Yêu cầu kỹ thuật:**

- Khi phun thuốc phải giữ mực nước trong ruộng cao từ 0,5-1cm, cây cỏ đã mọc, cây lúa có từ 1,5-2 lá thật trở lên (khoảng từ 8-15 ngày sau sạ theo hướng dẫn ghi trên chai, bao đựng thuốc của nhà sản xuất).

- Sau khi phun thuốc từ 2-3 ngày cho nước vào ruộng và giữ mực nước trong ruộng cao từ 2-3 cm, không được để ruộng khô nước.

3. Đối với ốc bươu vàng hại lúa

- Tuyên truyền vận động phong trào toàn dân ra quân thu gom ốc và ổ trứng đem tiêu diệt (kết hợp với phong trào ra quân diệt chuột) là biện pháp rất hiệu quả.

- Việc phòng trừ ốc bươu vàng phải được tiến hành thường xuyên và áp dụng tổng hợp nhiều biện pháp như:

a) Biện pháp thủ công

- Trước khi gieo sạ, dùng lưới có kích thước nhỏ đặt ở đầu mương dẫn nước để ngăn ốc theo dòng nước vào ruộng, thường xuyên thu gom ốc, ổ trứng trong ruộng, kênh mương, những chỗ trũng đọng nước...để tiêu diệt nhằm giảm tích lũy nguồn ốc gây hại về sau.

- Khi làm đất gieo sạ, mặt ruộng phải bằng phẳng không đọng nước, nên làm các rãnh thoát nước sâu xung quanh ruộng để cho ốc đến sông tập trung rồi thu gom và tiêu diệt.

b) Biện pháp hóa học

Khi phát hiện ốc có mật độ từ 1,5- 3,0 con/m² trở lên trên ruộng lúa giai đoạn mạ-đẻ nhánh thì sử dụng một trong các loại thuốc có hoạt chất: Metaldehyde,

Niclosamide...(có tên thương phẩm: Honeycin 6GR, Anhead 12GR, Moioc 6GR, Andolis 120AB, Pazol 700WP, Aladin700WP...) để trừ ốc.

4. Đối với bệnh đốm nâu, nghệt rễ hại lúa

Những vùng ruộng thường xảy ra bệnh đốm nâu, nghệt rễ do đất bị nhiễm phèn khi tiến hành làm đất cần phải bón từ 20-30 kg vôi bột/ 500m² để khử phèn, trước khi sạ sử dụng phân lân nung chảy để bón lót với liều lượng 20 kg/500m², tạo rãnh hạ phèn trên mặt ruộng, cứ khoảng cách từ 7-10 m xẻ một rãnh chạy song song với bờ ruộng, rãnh có chiều rộng 20 cm, chiều sâu 20 cm, 7 những rãnh này có tác dụng rút phèn mỗi khi ruộng cần phải rửa phèn giúp nâng cao hiệu quả sử dụng phân bón, cây lúa sinh trưởng phát triển tốt ngăn chặn bệnh đốm nâu, nghệt rễ.

5. Đối với bệnh virus khảm lá sắn

Hiện nay chưa có thuốc để trừ bệnh virus khảm lá sắn, do vậy phải tuyên truyền, hướng dẫn nông dân phải chọn cây giống sắn sạch bệnh để trồng, thường xuyên kiểm tra phun trừ môi giới truyền bệnh là bọ phấn trắng bằng một trong các loại thuốc có hoạt chất: Dinotefuran, Nitenpyram ... (có tên thương phẩm: Tenucon pro 350WP, Super King 500SL, Nitop 35 OD, TVG28 650SP, Osago 80WG...) để hạn chế bệnh lây lan. Thực hiện việc tưới nước, bón phân đầy đủ, cân đối và đúng giai đoạn sinh trưởng để cây sắn sinh trưởng, phát triển tốt tăng cường sức đề kháng, giảm thiệt hại đến năng suất và hàm lượng tinh bột.

Đẩy mạnh tận dụng, chia sẻ nguồn giống sắn kháng bệnh HN3, HN5 sắn có từ các địa phương để trồng phục vụ công tác phòng chống bệnh.

6. Đối với bệnh chết cây keo

Tuyên truyền, hướng dẫn nông dân trồng keo áp dụng tổng hợp các biện pháp: vệ sinh vườn keo, tỉa cành, khơi thông mương rãnh thoát nước, sử dụng cây giống khỏe và trồng đúng mật độ, chặt cây bị bệnh đem đi tiêu hủy, sử dụng vôi nông nghiệp xử lý đất tại vị trí cây bị bệnh để tiêu diệt mầm bệnh, luân canh cây trồng phù hợp để phòng chống bệnh. Trong công tác trồng mới phải phải sử dụng giống keo có nguồn gốc xuất xứ rõ ràng, tuân thủ mật độ trồng theo khuyến cáo của cơ quan chuyên môn để hạn chế bệnh phát sinh gây hại.

*** Những lưu ý cần phải tuân thủ trong phòng trừ sinh vật gây hại:**

- Tuyệt đối không sử dụng điện để bẫy chuột vì gây nguy hiểm đến tính mạng con người.

- Phòng, chống sinh vật gây hại thực hiện theo phương châm phòng là chính; áp dụng biện pháp quản lý tổng hợp sinh vật gây hại theo hướng bền vững, trong đó ưu tiên biện pháp sinh học, sử dụng giống cây trồng chống chịu sinh vật gây hại, biện pháp kỹ thuật canh tác, thực hành nông nghiệp tốt.

- Khi sử dụng thuốc bảo vệ thực vật để phòng trừ sinh vật gây hại phải tuân thủ những quy định về an toàn trong sử dụng thuốc bảo vệ thực vật. Thực hiện nguyên tắc 4 đúng: đúng thuốc, đúng lúc, đúng liều lượng và nồng độ, đúng cách.

- Đọc kỹ hướng dẫn ghi trên bao bì đựng thuốc bảo vệ thực vật trước khi sử dụng.

- Chỉ sử dụng các loại thuốc bảo vệ thực vật trong Danh mục thuốc bảo vệ thực vật được phép sử dụng tại Việt Nam do Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn ban hành để phòng trừ sinh vật gây hại.

Thường xuyên theo dõi dự báo tình hình sinh vật gây hại cây trồng của Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật trên các phương tiện thông tin đại chúng, đồng thời chủ động kiểm tra thực tế trên đồng ruộng để phát hiện sớm các đối tượng gây hại và tổ chức phòng trừ kịp thời, hiệu quả./.

Nơi nhận:

- CT, các PCT UBND;
- Công chức ĐC-NN-XD-MT;
- GTTL-KNTY cơ sở;
- Trưởng thôn 06 thôn;
- Lưu: VT.

**KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH**

Đinh Thị Hà